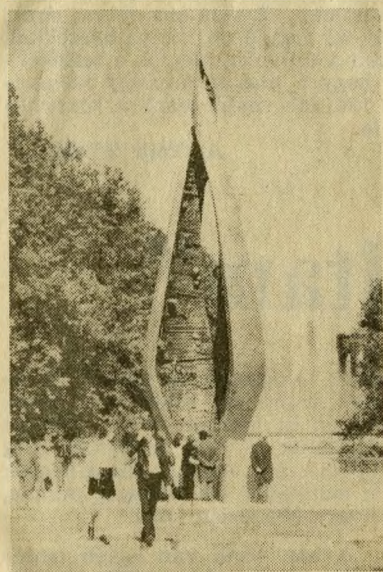

1979 APR 30
PETŐFI NÉPE

Az ország legszebb szigete

● A centenáriumi emlékoszlop a sziget bejáratánál.

Füstöl a sziget. A források fehér gőzoszlopa, a kora tavasz hajnali párája: füstölő nagy hajó itt, a híd előtt, a nyár felé — álmovizen — úszó sziget.

Ladikkal kénne most észrevétlenül hozzá állni. Hogy álmát ne zavarjuk, hisz néhány óra csak, s csendjét, pihenését felveri a májust köszöntő sereg — addig mondjuk el múltját, történeteit.

Egyidős a várossal. Kővei bizonyítanak: a III. és IV. századból előkerült római temető maradványai állandó lakosságról, római helyőrségről tudósítanak. A XI. századi királyi oklevelekben Nyulak-szigete néven szerepel. A tatárjárás után IV. Béla, Margit lánya élt a domonkosrendi zárdában...

Az 1700-as évek végén már Pest egyik jelentős sétányaként, üdülőhelyeként ismerik. József nádor nagyszabású tervet dolgozott ki. A ferences templom közelében nyári rezidenciát épít-

tetett és parkosította a szigetet. Az ország legszebb angolkertjévé alakította a hajdani Nyulak-szigetét.

Széchenyi kezdeményezésére megkezdődött a „dámák csónakoztatása”. Az első regattaversenyt 1843. március 19-én rendezte Széchenyi. Béla nevű jachtján, Clark Ádám nyerte meg.

Ybl álma: nemzetközi gyógyfürdőhellyé fejleszteni a szigetet. Még híd nélkül tervezte, akkor csak két kis gőzös szállította a gyógyulni, üdülni vágyókat a szigetre. Az újlaki parttól pedig. Obudáról, révszlegények hajtották át szapora csapásokkal a ladikot. Víz után kutatva 1866. december 21-én kezdtek itt a fürdőráshoz, s 1867. május 31-én 118,5 méter mélyről feltört a meleg, kénes, csodatevő víz, s már 1869-re állt Ybl aranyozott kupolájú fürdőpalotája, a Margit-fürdő, hozzá az ivócsarnokok, a fürdő mögött a zöldszalus kis szálló, a vendéglő. 1873-ban pedig a Nagyszálló.

Aluszik még a sziget, hát regéljünk. A szigeti szálló régi vendégeknyve irodalomtörténetünk, színház-történetünk egy-egy fejezete lehetne. „Arany úr a második emelet 271-es szobájában lakott” — írja a kishalló öreg portása évszázaddal ezelőtti emlékezésében. „Tizenkét forintot fizetett Arany úr minden hónapban a szobáért. A kiszolgálásért meg 1 forint 40 krajcárt.”

„Budapest ékessége” — így nevezték a birtokba vett szigetet 1919-ben — hatvan esztendővel ezelőtt lett először a népe. A napját is tudjuk: április 14-én törölték el a belépődíjakat, ekkor lett szabaddá mindenki előtt a sziget. „A Margitsziget proletár

● A fiáker a Margitszigeti Nagyszálló előtt a századforduló hangulatát idézi.

● Tavaszi napsütésben séta a tavak mentén. Háttérben a zenélő kút.

ünnepe" — írták a lapok. „Az októberi forradalom — Dienes László kommunista népbiztos így szolt az ünnepen — eltörölte a négyfilléres hídpénzt, a márciusi forradalom beljebb hatol: elment a híd közepéig, és megnyitotta a proletárok számára a szigetet... A Margitsziget már nem a kiváltságosoké, a dolgozó népe annak pázsítja, fája és jó levegője”.

A szigetet — joggal — a két háború közt „Urak szigetének” tekintették. A szigeti belépődíj 1940-ben felnőtteknek 30, gyerekeknek 10 fillér, ünnepnapokon

50 fillér volt. (Ez idő tájt egy férfi munkás átlagos órabére 55, a női munkásé 34 fillér volt.)

A Margitsziget újbóli meghódítása, visszafoglalása nem egy csapásra, nem a felszabadulással jött el. A második honfoglalás ideje: 1948. augusztus elseje. Híd-avatás. Vasárnap délután volt, „a Magyar Köztársaság átadta a főváros népének a Margitszigetet”. Budapest népe ismerkedett a szigeti fákkal, sétányokkal — így tudósítanak az újságok erről a honfoglalásról. — A sziget pedig ismerkedett Budapest népével. Evtizedek óta itt éltek egy-

más mellett, de úgyszólván alig tudtak valamit egymásról. Most a távoli kerületekből, a környékről már reggel óta özönlöttek ide az emberek, mert olvasták, hogy ezen a vasárnapon szabad a füre lépni.”

Ezen a napon adták át az újjaépített Margit-hídat. Megszűnt a szigeti belépődíj. (Mindaddig hétköznap 1 forintot kellett, vasárnap 1,50-et fizetni. A szervezett dolgozók hétköznap és vasárnap kedvezményesen 50 fillér ellenében látogathatták a szigetet.)

K. Gy.